

עת"א 14185/09/14 - מוחמד אבראהים נגד ועדת השחרורים

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 14185-09-14 אבראהים(אסיר) נ' משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר

בפני העותר נגד המשיבה
כב' השופט בנימין ארבל, סגן נשיא
מוחמד אבראהים (אסיר)
ועדת השחרורים

עתירה על החלטת ועדת השחרורים אשר התכנסה בבית סוהר צלמון - לפי סעיף 25 לחוק שחרור על תנאי ממאסר התשס"א - 2001, בראשות השופט בדימוס יובל שדמי, והחברים: בני שאלתיאל, פסיכולוג, אלי סבו, עו"ס אתי גליק ר/כ מיום 7.7.14 בעניין תיק מספר 1183488 [49].

פסק דין

כב' סגן הנשיא - השופט ארבל:

1. העותר שבפנינו עושה עונש מאסר לתקופה של שבע וחצי שנים, המורכב מ- 6 שנות מאסר שנגזרו עליו בגין עבירות של סמים מסוכנים, ו- 36 חודשי מאסר מותנה שהופעלו באותו גזר דין, מחצית מהם בחופף ומחצית מהם במצטבר. כך שבסה"כ עונשו מסתכם בשבע וחצי שנות מאסר. ואם בכך לא די, הרי את העבירות נשוא גזר הדין, ביצע בהיותו אסיר ברישיון. על שום כך, הופקע רישיונו, ולעונשו נוספו עוד 205 ימים נוספים בגין עונש מאסר קודם, אותו עליו לרצות במלואו, שכן הפר את האמון שניתן לו.
2. בחודש אוגוסט 2012 מלאו שני שליש לריצוי העונש. ברם, ועדת השחרורים מאנה לשחרר את העותר. מאז אותו מועד, עשה הוא כברת דרך ניכרת במסגרת הליכי טיפול שונים שניתנו לו בין כתלי בית הכלא. על כן, החליטה ועדת השחרורים, לקיים דיון חוזר בעניינו. דיון זה נעשה ביום 7.7.14, אולם בסופו של יום, שוב החליטה ועדת השחרורים שלא להיעתר לבקשתו. על כן יהיה עליו לרצות את מלוא תקופת המאסר שנגזרה עליו בין כתלי הכלא.

ועדת השחרורים קבעה כי עברו של העותר כה מכביד, עד שהנטל המוטל עליו הינו נטל כבד שעליו לעמוד בו, על מנת לשכנע את הועדה לשוב ולשחררו שחרור מוקדם על תנאי פעם נוספת. בנטל זה הוא לא עמד. הועדה נתנה דעתה להליך הטיפולי שעבר העותר, שהינו הליך ארוך ומשמעותי מאוד.

דו"חות גורמי הטיפול מעלים, כלשון הועדה "תקווה מסויימת לחזרת האסיר בתשובה", אולם בכך לא היה די כדי לשכנע את הועדה, כי העותר לא ישוב ויעבור עבירות אם ישוחרר שחרור מוקדם על תנאי. שני נימוקים עמדו בבסיס החלטת הועדה: האחד - עברו של העותר, השני - מידע מודיעיני חסוי שהוצג לעיון הועדה, חלקו נגע לתקופה שלפני המועד בו עמד בפני הועדה בחודש נוב' 2012, וחלקו לאחר מכן.

עוד קבעה הועדה כי כשם שועדת השחרורים קבעה ביום 5.11.12, התוכנית הטיפולית הפרטית אשר הוכנה עבור העותר, אינה תוכנית דיה, אף היא קובעת, כי התוכנית הנוכחית אין בה די על מנת להבטיח את בטחון הציבור מהעותר.

3. העותר טוען כי החלטתה של הועדה דלעיל, אינה סבירה. ההחלטה נסמכת רק על עברו המכביד ויש בה כדי לחסום את האופק השיקומי שלו. הועדה אינה צריכה להסתמך אך ורק על העבר, אלא לבחון את מצבו דהיום שמא חזר הוא למוטב ושוב אין טמונה בו סכנה. לדבריו, הדו"חות העדכניים שכתבו גורמי הטיפול ערב התכנסותה של הועדה, מלמדים, כי הפעם עבר הוא תוכנית טיפולית ראויה, אשר גרמה לו להטיב את דרכיו, כאשר לתוכנית זו תצטרף אף התוכנית הטיפולית שהוכנה עבורו על ידי הגב' אוסנת גיא, אשר נטלה על עצמה לטפל בו לאחר שחרורו.

אגב כך, טוען הסניגור, כי העותר נמצא אף ראוי ומתאים לתוכנית רש"א, אולם תוכנית כאמור לא הוכנה עבורו עקב קשיים מערכתיים שאינם תלויים בו ויש בהם כדי לפגוע בזכויותיו.

לכל אלה - כך הסניגור - לא התייחסה הועדה, ולא שקלה את השיקולים הנכונים. על כן, יש לראות בהחלטתה משום חוסר סבירות קיצוני, המצדיק את התערבותו של בית משפט זה בשיקול דעתה של הועדה, ביטול ההחלטה ושחרורו המוקדם על תנאי.

4. המשיבה מציינת בתגובתה כי החלטת הועדה הינה סבירה ועניינית ואינה מצדיקה התערבות של בית משפט זה. הועדה שקלה את כל השיקולים הרלוונטיים וייחסה לכל שיקול את המשקל היחסי הראוי. עברו של העותר מלמד על חזקת מסוכנות גבוהה. על העותר הנטל להפריך חזקה זו ולהוכיח כי אינו מסוכן לציבור כיום. בנטל זה לא נשא העותר. יש לציין אף כי העותר שוחרר בזמנו שחרור מוקדם על תנאי, אולם, הוכיח כי דברים שנאמרו אז בפני הועדה ותוכנית שהוכנה עבורו, לא היה בהם כדי למנוע ממנו לעבור עבירה נוספת בתחום הסמים המסוכנים תוך כדי תקופת היותו אסיר ברישיון. אף דו"ח גורמי הטיפול מלמד כי עדיין קיים בעותר פוטנציאל של מסוכנות, אשר עלול לפרוץ בהיותו מחוץ לכתלי הכלא.

5. מסכימים אנו מן הצד העקרוני עם דברי הסניגור, כי עברו של העותר, חומרת העבירות שעבר והפרת תנאי שחרור בעבר, אגב שעונש מאסר על תנאי תלוי ועומד נגדו, אינם השיקול העיקרי שעל ועדת

השחרורים לשקול. השיקולים העיקריים מפורטים בסעיף 3 לחוק שחרור על תנאי ממאסר, והם מתייחסים למצבו של העותר ביום בו הוא מתייצב בפני ועדת השחרורים. שיקוליה של ועדת השחרורים צופים פני עתיד. עם זאת, יש לזכור, כי הנבואה לא ניתנה לוועדת השחרורים. על כן, קבע המחוקק בסעיף 9 לחוק, רשימה של גורמים משפיעים שונים, אשר מהם ניתן ללמוד האם האסיר ראוי לשחרור מוקדם, והאם שחרורו לא יסכן את שלום הציבור. בין פרמטרים אלה, מצויים נתוניו שבעבר. התנהלותו בעבר של עותר זה שבפנינו, לימדה על מסוכנות ואי הפקת לקחים. אין ספק שהעובדה שהעותר חזר וביצע עבירות לאחר ששחרר שחרור מוקדם ברישיון, אגב שהוא מפר את תנאי הרישיון ואגב שעונש מאסר מותנה אין בו כדי להרתיעו, יש בהם כדי ללמד על תעוזה עבריינית. ומכאן, שצדקה הועדה בקבעה כי אכן על העותר מוטל נטל כבד יותר להוכיח כי שוב אינו מסוכן.

אין ספק, כי העותר הפר כבר את האמון שניתן בו. יש להניח כי במועד בו התייצב בפני ועדת השחרורים שדנה בעניינו עוד בשנת 2007, הוא שכנע את הועדה כי אכן אינו מסוכן ועל כן נתנה בו הועדה את אמונה. מסתבר, כי העותר הפר כבר אז את האמון שניתן בו. על כן, עליו לשכנענו כיום ברמת שכנוע גבוהה יותר, כי שוב לא יחזור ויפר אמון זה.

6. יש לציין, כי מרבית תקופת שהותו בכלא, לא עבר העותר טיפול ודו"ח גורמי הטיפול לגביו, לימד על כך כי עד לפני כשנה, הוא לא היה ראוי לשחרור מכל בחינה שהיא. אלא שלפני כשנה, עשה העותר תפנית ניכרת ודו"ח גורמי הטיפול אשר ניתן כיום לגביו, מלמד על כך כי הוא עבר תהליך ארוך ומשמעותי, במהלכו למד להכיר את דפוסיו העבריינים והאלימים, למד לתת אמון וליצור קשיים בין אישיים משמעותיים.

ברם, לצידם של דברים אלה, מציינים גורמי הטיפול, כי עדיין דרוש המשך תהליך, כאשר שב"ס אינו יכול להעמיד לרשותו אפשרויות טיפוליות נוספות. גורמי הטיפול מסכמים ואומרים, כי **"...יציאתו לקהילה עלולה להוות משבר וכי הוא זקוק לתקופה בה יהיה תיווך משמעותי וטיפול בהשתלבות בקהילה"**.

7. לדברים האמורים נוסיף, כי כאשר רש"א אינה מסוגלת לספק לעותר ליווי טיפולי הולם מחמת כשלים מערכתיים, אין לפסול תוכנית טיפול פרטית. התוכנית כשלעצמה שהוגשה, לא היה בה כדי לספק את הועדה. ברם לעניין זה, אין דעתנו כדעתה. שכן, תוכנית הטיפול מחוץ לכלא מהווה משום המשך לתוכנית שניתנה לאסיר בין כתלי הכלא. על כן, אין לשקול את התוכנית מבעד משקפיים בהן שקלה אותה הועדה הקודמת - זו שהתכנסה בשנת 2012. שכן, התוכנית נשענת על יסוד שונה.

8. למרות האמור לעיל, סבורים אנו כי אין בידינו להורות על שחרורו של העותר. לצד חוות הדעת שניתנו על ידי גורמי הטיפול השונים - המעידים על התדמית החיצונית שיצר לעצמו העותר - מצויים גם דו"חות מודיעיניים המלמדים על התנהלות בלתי הולמת בין כתלי הכלא ומחוצה לו. דו"חות אלה, יוצרים חשש כבד כי העותר ישוב לסורו. חשש זה נשען על המידע החמור האצור בדו"חות אלה, המלמד על המשך

עיסוקו של העותר בתחום הפלילי מן הסוג אשר הביאו פעמיים אל בין כתלי הכלא. וזאת יש לזכור, כי אף בשנת 2007, עת שוחרר האסיר לראשונה, הוצגו לפני ועדת השחרורים דו"חות גורמי טיפול חיוביים ותוכנית טיפול פרטית, אשר לכאורה לימדו על חזרתו למוטב. והינה למדנו כי חזותו החיצונית של העותר אשר הוצגה בפני הועדה, לא תאמה את התנהלותו בהמשך. דו"חות גורמי הטיפול שלפנינו כיום, מלמדים אף הם על חזות דומה. ברם, דו"חות המודיעין מלמדים אחרת. בנסיבות אלה, סבורים אנו כי צדקה הועדה - בהסתמכה על ניסיון העבר לגבי עותר זה - כי על העותר מוטל היה נטל כבד לשכנעה ששוב אינו מסוכן, ובנטל זה הוא לא נשא.

אכן, מי שהפר כבר פעם אחת את האמון שניתן בו, אמור היה לעמול קשות על תיקונו העצמי ולשכנע את הועדה כי לא יחזור על מעשיו. דו"חות המידע המודיעיניים מציגים חזות שונה. ומכאן, שבדין קבעה הועדה כי לא שוכנעה כי האסיר לא ישוב ויעבור עבירות אם ישוחרר שחרור מוקדם על תנאי.

9. נוכח כל האמור לעיל, לא מצאנו מקום להתערב בהחלטתה של ועדת השחרורים, ואנו מורים על דחיית העתירה.

ניתן היום, ח' תשרי תשע"ה, 02 אוקטובר 2014, בהעדר הצדדים.

י' אברהם, שופט

ש' אטרש, שופט

**ב' ארבל, שופט
סגן נשיא - אב"ד**

מירב